

Sygn. akt I Ca 377/15

POSTANOWIENIE

Dnia 27 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący- Sędzia SO Jerzy Dymke

Sędzia SO Grażyna Szymańska-Pasek

Sędzia SO Marta Truskowska – spr.

Protokolant: st. sekr. sąd. Janina Suchecka

po rozpoznaniu w dniu 27 listopada 2015 r. w Ostrołęce

na rozprawie

sprawy z wniosku **J. S.**

z udziałem **P. S.**

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestnika postępowania od postanowienia Sądu Rejonowego w Ostrołęce z dnia 16 kwietnia 2015 r., sygn. akt I Ns 1020/14

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w pkt. VI w ten sposób, że wniosek J. S. o zasądzenie od uczestnika postępowania P. S. kwoty 28.418 złotych oddalić;
2. oddalić apelację w pozostałej części;
3. zasądzić od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika postępowania kwotę 500 zł (pięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania za II instancję.

SSO Marta Truskowska SSO Jerzy Dymke SSO Grażyna Szymańska- Pasek

Sygn. akt I Ca 377/15

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 16 kwietnia 2015 roku Sąd Rejonowy w Ostrołęce ustalił, że w skład majątku wspólnego z tytułu wspólności ustawowej małżeńskiej J. S. i P. S. wchodzi prawo najmu lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w O. przy ul. (...) II 119, będącego w zasobach (...) sp. z o. o. w O. - o wartości 65.040 zł (pkt. I lit. a.) oraz prawo do działki nr (...) o pow. 307m², będącej w zasobach Rodzinnego O. Działkowego im. Czczotka w O., ustanowione na mocy decyzji przydziału z 20 lutego 2007r. - o wartości 6.000 zł (pkt I lit. b.). Wskazany majątek wspólny małżonków Sąd Rejonowy podzielił w ten sposób, że opisane wyżej prawo najmu przyznał J. S., natomiast opisane prawo do działki nr (...) przyznał P. S. (pkt II lit. a. i b.). W dalszej części postanowienia Sąd nakazał uczestnikowi postępowania opróżnienie lokalu opisanego w pkt I lit. a. w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia (pkt III), ustalił, że

uczestnik postępowania nie spełnia przesłanek do lokalu socjalnego (pkt IV), zasądził od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika postępowania kwotę 29.520 zł - tytułem dopłaty (pkt V); zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 28.418 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty (pkt VI), oddalił wniosek uczestnika o zwrot nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny (pkt VII); nakazał pobrać od uczestnika na rzecz Skarbu Państwa Kasy Sądu Rejonowego w Ostrołęce kwotę 500 zł - tytułem częściowego zwrotu opłaty sądowej, od której wnioskodawczynie została zwolniona (pkt VIII) i zniósł między stronami pozostałe koszty postępowania (pkt IX).

Podstawą powyższego rozstrzygnięcia były następujące najważniejsze ustalenia faktyczne

i wyrażone na ich gruncie oceny prawne:

Strony są prawomocnie rozwiedzione wyrokiem z 14 sierpnia 2014 r. w sprawie I C 538/14 Sądu Okręgowego w Ostrołęce.

W skład majątku wspólnego stron wchodzi: prawo najmu lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w O. przy ulicy (...) II 119 oraz prawo do działki numer (...) o powierzchni 307 m² w Rodzinnym O. Pracowniczym (...) w O..

Strony mieszkają wspólnie w przedmiotowym lokalu mieszkalnym, który stanowi także stałe miejsce zamieszkania synów stron M. i S. S..

W trakcie związku małżeńskiego z majątku wspólnego stron były płacone alimenty na rzecz dzieci uczestnika postępowania z poprzedniego związku w łącznej kwocie nie mniejszej niż 56.837 zł.

W trakcie istnienia wspólności majątkowej małżeńskiej uczestnik otrzymał z tytułu spadkobrania po ojcu nie mniej niż 44.000 zł, które zostały przeznaczone na bieżące potrzeby rodziny.

W. utrzymuje się z alimentów płaconych przez uczestnika w wysokości 1.250 zł, płaci 400 zł za mieszkanie, jest bezrobotna, bez prawa do zasiłku, schorowana, nie ma oszczędności. (...) stron zadeklarowali pomoc finansową matce w uiszczeniu ewentualnej spłaty bądź dopłaty na rzecz uczestnika.

Uczestnik zarabia 3.200 zł netto, poza alimentami na rzecz wnioskodawczynie nie ma innych zobowiązań za wyjątkiem kredytów i pożyczek, co do których ani wysokość, ani ich rodzaj nie zostały wykazane. Nie ma prawa do innego lokalu, w którym mógłby zamieszkać.

Sąd Rejonowy ustalił skład i wartość majątku wspólnego na podstawie art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 688 k.p.c. i art. 684 k.p.c.

Rozważając sposób podziału majątku wspólnego - stosownie do art. 212 § 1 i 2 k.c. - Sąd zastosował zasadę podziału majątku w naturze. Według Sądu Rejonowego, za przyznaniem prawa najmu wnioskodawczynie przemawia fakt, iż ona nie pracuje. Poza tym, wnioskodawczynie cierpi na zwyrodnieniowe zapalenie stawów, dyskopatię kręgosłupa i inne schorzenia. Utrzymuje się wyłącznie z alimentów uczestnika, nie ma też oszczędności. Uczestnik tymczasem jest osobą zdrową, pracuje, ma dochody w wysokości 3.200 złotych netto. Istotnym, według Sądu I instancji, jest również to, że prawo do lokalu stanowi dom rodzinny synów stron. Podczas powrotów do domu, mieszkają oni w jednym pokoju z matką i z nią głównie spędzają czas.

Jeśli chodzi o prawo do działki Sąd przyznał je uczestnikowi, ponieważ bezspornym jest, że wyłącznie on z niej korzysta.

Na podstawie jednoznacznych oświadczeń pełnomocnika uczestnika, w oparciu o art. 14 ust. 1 ustawy o ochronie praw lokatorów w mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego Sąd ustalił, że uczestnik nie spełnia przesłanek do lokalu socjalnego, o których mowa w art. 14 ust. 4 tej ustawy.

Sąd zasądził od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika postępowania dopłatę.

Sąd uwzględnił, stosownie do art. 45 § 1 w zw. z § 3 k.r.o. roszczenie wnioskodawczynie o zwrot nakładów z majątku wspólnego zasługuje na uwzględnienie i zasądził wnioskodawczynie połowę nakładu z tytułu spłaconych osobistych zobowiązań alimentacyjnych uczestnika na rzecz dzieci z poprzedniego związku.

Za bezzasadne Sąd uznał roszczenie uczestnika o zwrot nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny. Sąd wskazał, że uczestnik przyznał, że pieniądze ze spadku były przez małżonków przeznaczone na bieżące potrzeby rodziny, którą wówczas tworzyli. Zgodnie bowiem z art. 45 § 1 zdanie trzecie k.r.o., nie można żądać zwrotu wydatków i nakładów zużytych w celu zaspokojenia potrzeb rodziny, chyba że zwiększyły wartość majątku w chwili ustania wspólności. Tymczasem uczestnik twierdził co do zwiększenia majątku w chwili ustania wspólności nawet nie podnosił, tym bardziej nie udowodnił.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. uk.s.c. - jako, że wnioskodawczynie była zwolniona z części opłaty od wniosku. W zakresie pozostałych kosztów, je między stronami.

Apelację od powyższego postanowienia wniósł uczestnik postępowania i zaskarżył je w zakresie rozstrzygnięć zawartych w pkt. II-IX. Zarzucił mu naruszenie:

1. art. 212 § 2 k.c. polegające na przyznaniu wnioskodawczynie J. S. przedmiotowego prawa najmu lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w O. przy ul. (...) II 119 i zasądzenie od niej na rzecz P. S. kwoty 29.520 zł tytułem spłaty, w sytuacji gdy wnioskodawczynie jako osoba bezrobotna, bez prawa do zasiłku i pozostająca de facio na utrzymaniu uczestnika, nie jest w stanie spłacić byłego męża; jak również, gdy całokształt okoliczności (w szczególności stały dochód uczestnika) przemawia za przyznaniem prawa najmu lokalu uczestnikowi wraz z nałożeniem na niego obowiązku spłaty wnioskodawczynie, zaś prawa do działki pozostającej w zasobach Rodzinnego O. Działkowego C.w O. - wnioskodawczynie J. S.;

2. art. 45 § 1 w zw. z § 3 k.r.o. polegające na bezpodstawnym zasądzeniu od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwoty 28.418 zł w sytuacji, gdy kwota ta nie stanowiła ani wydatku ani nakładu na majątek odrębny uczestnika, zaś decyzja o płaceniu alimentów na dzieci z poprzedniego małżeństwa była wspólną decyzją małżonków, która przy braku porozumienia w tym zakresie oznaczałaby konieczność płacenia alimentów z majątku odrębnego uczestnika, a w konsekwencji zmniejszenia kwot przekazywanych przez uczestnika na potrzeby rodziny jaką tworzyły niegdyś strony,

3. art. 45 § 1 k.r.o. polegający na bezpodstawnym oddaleniu żądania uczestnika dotyczącego zwrotu jego nakładów na majątek wspólny w sytuacji, gdy zwiększyły one trwale wartość majątku wspólnego podlegającego podziałowi;

4. art. 233 § 1 k.p.c. polegający na dokonaniu jedynie pobieżnej oceny zebranego materiału dowodowego, co skutkowało:

- błędnym przyjęciem, że kwota 44.000 złotych, którą uczestnik otrzymał tytułem spadku została w całości przeznaczona na bieżące potrzeby rodziny wobec czego nie zwiększyła wartości majątku w chwili ustania wspólności, podczas gdy bieżące potrzeby rodziny zaspokajane były z wynagrodzenia za pracę uczestnika, a w konsekwencji oddalenie roszczenia uczestnika o zasądzenie od wnioskodawczynie kwoty 22.000 zł tytułem zwrotu połowy nakładów z majątku osobistego uczestnika na rzecz majątku wspólnego stron;
- pobieżną oceną sytuacji materialnej stron, co doprowadziło Sąd do błędnego wniosku, że wnioskodawczynie jest w stanie spłacić uczestnika postępowania;
- błędnym przyjęciem jakoby wnioskodawczynie była osobą schorowaną w sytuacji, gdy nie ubiega się ona o rentę z tytułu niezdolności do pracy i nie udowodniła w żaden sposób, że deklarowane przez nią schorzenia wyłączają jej aktywność zawodową, co doprowadziło do przyznania jej prawa do lokalu mieszkalnego.

Biorąc pod uwagę wskazane zarzuty apelujący wniósł o:

- 1 przyznanie na rzecz uczestnika prawa najmu lokalu mieszkalnego przy ul. (...) II 119/2, zaś prawa do działki w zasobach ROD C.J. S.,
- 2 zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni tytułem dopłaty kwoty 29.520 zł,
- 3 zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kwoty 22.000 zł tytułem zwrotu połowy nakładów, jakie uczestnik poniósł z majątku osobistego na rzecz majątku wspólnego stron,
- 4 oddalenie wniosku w pozostałym zakresie,
- 5 zasądzenie od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik uczestnika podtrzymał apelację. Pełnomocnik wnioskodawczyni wniósł natomiast o oddalenie apelacji i zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni kosztów zastępstwa za II instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona częściowo, w zakresie w jakim Sąd I instancji przyjął do rozliczenia, jako nakład z majątku wspólnego byłych małżonków na majątek osobisty uczestnika postępowania kwotę 56.837zł alimentów, jakie w toku małżeństwa świadczył uczestnik postępowania na swoje dzieci z pierwszego związku. Działo się to w okolicznościach znanych i akceptowanych wówczas przez wnioskodawczynię. J. S. wchodziła w związek małżeński z P. S. świadoma, iż na małżonku ciąży comiesięczny obowiązek alimentacyjny.

W ocenie Sądu II instancji, żądanie rozliczenia spłaconego w czasie trwania małżeństwa zobowiązania z tytułu alimentów na rzecz pozamałżeńskich dzieci uczestnika postępowania zgłoszone w sprawie o podział majątku wspólnego, w okolicznościach, gdy małżonek występujący z żądaniem miał wiedzę o tych zobowiązaniach i godził się na ich zaspokajanie ze wspólnie osiągniętych dochodów w czasie trwania małżeństwa, nie zasługuje na ochronę jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Tym samym należało doprowadzić do zmiany zaskarżonego postanowienia w jego pkt VI poprzez oddalenie wniosku o zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni połowy wskazanej wyżej kwoty, co uczyniono orzeczeniu końcowym.

Apelacja w pozostałym zakresie nie może wywołać oczekiwanego skutku jako nieuzasadniona.

Sąd dokonał podziału majątku wspólnego wg przyjętych reguł dotyczących zniesienia współwłasności. Tak ustalenia jak i wywody prawne sądu I instancji jako znajdujące mocną podstawę w materiale dowodowym, jak i zastosowanych przepisach prawa i ich utrwalonej wykładni, Sąd Okręgowy podziela i czyni własnymi. Sąd Rejonowy, dokonując podziału w naturze, brał po uwagę takie przesłanki jak stan zdrowia uczestników, ogólną zaradność życiową, możliwości płatnicze. Okoliczność złej kondycji zdrowotnej wnioskodawczyni nie została skutecznie zakwestionowana przez uczestnika postępowania przed sądem I- instancyjnym.

Biorąc dodatkowo pod uwagę, iż lokal mieszkalny ma znaczenie dla dorosłych synów stron, którzy czują się związani z matką i domem rodzinnym, Sąd dysponował wystarczającą bazą dowodową dla przyznania prawa najmu lokalu wnioskodawczyni, ze stosowną spłatą na rzecz uczestnika. Zasądzona kwota umożliwi wynajęcie mieszkania na rynku (...), gdzie, jak powszechnie wiadomo, czynsze nie są wygórowane. Ponieważ, jak wspomniano, wnioskodawczyni może liczyć na wsparcie synów, nie tylko psychiczne, ale także konkretnie przekładające się na pomoc materialną, zasadne było przyjąć, iż nie będzie ona miała problemów ze spłatą uczestnika.

W zakresie przyznania prawa do ogrodu działkowego trudno byłoby przyjąć koncepcję o zasadności przydziału tego składnika na rzecz wnioskodawczyni w wykazanych okolicznościach, z których wynika iż tylko uczestnik interesował się zagospodarowaniem tego terenu..

Odnosząc się do zarzutów natury procesowej, należy stanowczo stwierdzić, iż sąd nie obraził art. 233§1 kpc, poprzez pobieżną, w ocenie apelującego, ocenę okoliczności, jak doszło do skonsumowania pieniędzy pochodzących ze spadku, który otrzymał w czasie małżeństwa. Przeciwnie - to uczestnik postępowania nie wykazał fundamentalnej dla realizacji swojego roszczenia o zwrot nakładu z majątku osobistego na majątek wspólny kwestii. Nie dowiódł mianowicie, w jaki sposób kwota spadkowa powiększyła trwale substancję majątku małżeńskiego. Jego twierdzenia w toku rozprawy, iż pieniądze te zostały przeznaczone na bieżące potrzeby / zeznanie w charakterze jak strony k. 134/ uprawniały Sąd do oddalenia wniosku w tym zakresie, bez obawy o skuteczność stawianego w apelacji zarzutu.

Biorąc powyższe względy pod uwagę, na podstawie art. 386§1 kpc orzeczono, jak w sentencji. O kosztach orzeczono na podstawie art. 108 w zw. z art. 100 kpc.